

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 895

van **SOFIE MERTENS**

datum: 19 juni 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Bijzondere bestrijding everzwijnenpopulatie - Ondersteuning lokale besturen

Vlaanderen heeft te kampen met een enorme groei van de everzwijnenpopulatie, voornamelijk in Limburg en de Antwerpse Kempen. Dat brengt enorme problemen met zich mee. In hun zoektocht naar voedsel veroorzaken de dieren niet alleen schade aan landbouwgewassen en particuliere tuinen, maar vormen ze ook een heus gevaar voor de verkeersveiligheid, zeker in landelijke gebieden.

Uit cijfers van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) blijkt dat de overlast vooral de provincie Limburg treft. Van de in 2022 in totaal 2562 afgeschoten everzwijnen kwamen er 2103 uit de provincie Limburg. Er worden dan ook meer en meer schadegevallen gerapporteerd. Als er in 2022 in heel Vlaanderen 475 gevallen van wildschade door everzwijnen werden gemeld, dan vonden 416 ervan plaats in Limburg.

De groeiende everzwijnenpopulatie heeft dus ook een grote impact op de lokale besturen en de provincies die te kampen hebben met de problematiek. Het gaat niet enkel om een financiële impact, maar ook om een impact op het vlak van capaciteit en kennis en kunde. Om de problematiek aan te pakken, lanceerde de minister in september 2020 het 'Everzwijnenplan' met enkele concrete ondersteunende acties.

1. In 2020 werd de projectoproep 'preventie everzwijnschade' voor de eerste keer gelanceerd.

Hoeveel projecten werden in 2020, 2021 en 2022 ingediend en wie waren de betrokken actoren? Graag een overzicht per jaar en per provincie en gemeente.

2. In het kader van de projectoproep 'preventie everzwijnschade' werden er in 2020 en 2021 geen subsidies uitbetaald.

Hoeveel subsidies werden er in totaal uitbetaald in 2022? Graag een overzicht per provincie, per gemeente en per project.

3. Werd de projectoproep 'preventie everzwijnschade' herhaald in 2023?

Zo ja, hoeveel projecten werden ingediend? Graag een overzicht per provincie en per gemeente.

Zo niet, waarom niet? Wordt in een alternatief voorzien?

4. Op welke andere manieren biedt Vlaanderen ondersteuning aan de lokale besturen voor de 'bijzondere bestrijding' van de everzwijnenpopulatie?

a) Kunnen die lokale besturen aanspraak maken op extra financiële steun?

- b) Kunnen die lokale besturen ook extra steun genieten op het vlak van capaciteit en kennis en kunde?
- 5. Welke sensibiliseringsacties heeft Vlaanderen in 2022 ondernomen in het kader van de everzwijnenproblematiek? Welke sensibiliseringsacties heeft Vlaanderen nog gepland in 2023 en 2024?
- 6. Ziet de minister nog andere mogelijkheden om de lokale besturen in de toekomst te ondersteunen?
- 7. Is de minister van mening dat een meer gecoördineerde aanpak vanuit Vlaanderen noodzakelijk is? Waarom wel/niet?

ANTWOORD

op vraag nr. 895 van 19 juni 2023

van **SOFIE MERTENS**

1. De projectoproep werd voor een eerste keer gelanceerd op 31 augustus 2020. Op de uiterste datum van indiening werden zes inzendingen ontvangen. Vijf projecten werden ontvangen voor de provincie Limburg (Bocholt, Hasselt, Leopoldsburg, Zonhoven en één voor de volledige provincie). Er werd één project ontvangen voor de provincie Antwerpen (Ravels). Hoewel er na beoordeling door de jury uiteindelijk vijf projecten werden weerhouden, konden er omwille van negatief advies van de Inspecteur-generaal van Financiën geen projecten uitgerold worden.

In 2021 werden er vijf projecten ingediend waarvan geen enkel gehonoreerd werd. Vier projecten werden ontvangen voor de provincie Limburg (Bocholt, Leopoldsburg, Zonhoven en één voor de volledige provincie). Er werd één project ontvangen voor de provincie Antwerpen (Ravels).

In 2022 werden geen projecten ingediend.

De projectoproep richtte zich tot samenwerkingen tussen lokale overheden, verenigingen, organisaties en samenwerkingsverbanden. Particulieren of individuele bedrijven kwamen niet in aanmerking voor een subsidie, tenzij deze het project indienden samen met anderen.

2. In 2022 werden er geen subsidies uitbetaald in het kader van de projectoproep 'preventie everzwijnschade'.
3. Gezien de drie projectoproepen inzake preventie van everzwijnschade geen goedgekeurde projecten opleverden werd de projectoproep in de huidige vorm stopgezet. De projectoproep zal niet herhaald worden in 2023. Toch blijf ik de nood aan preventieve maatregelen in het kader van everzwijnschade als hoog aanzien. Dat ligt immers in lijn met het plan van aanpak everzwijn waarbij getracht wordt om goede voorbeeldprojecten van gezamenlijke aanpak naar voren te brengen die op korte termijn uiting kunnen geven aan een goede praktijk in de rest van Vlaanderen. Er wordt i.s.m. de everzwijncoördinator gezocht naar een andere wijze waarmee zinvolle collectieve preventieprojecten tegen everzwijnschade ondersteund kunnen worden. Daarvoor werd een ad-hoc subsidiemogelijkheid van grootorde 50.000 euro voorzien om eventuele opportuniteiten met innovatieve meerwaarde te honoreren en te ondersteunen.
4. Lokale besturen komen op verschillende manieren in contact met wildbeheer. Enerzijds vanuit hun rol als eigenaar en verantwoordelijke voor het wildbeheer op hun eigendom. Anderzijds als spreekbuis voor hun burgers.

Net zoals voor andere potentiële schadelijders zijn er voor lokale besturen geen financiële tegemoetkomingen voor het beheer van everzwijnen op hun eigen domeinen. Ook voor hun rol als aanspreekpunt voor de burgers krijgen ze geen financiële tegemoetkoming. Vanuit de Vlaamse overheid wordt immers in dienstverlening voorzien. Zowel de everzwijncoördinator als het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) verlenen immers op vraag advies aan de lokale besturen. Daarbij begeleiden zij de lokale besturen bij de inhoudelijke keuzes op vlak van administratie

en uitvoering van het wildbeheer op hun eigen domeinen. Maar ook voor het ondersteunen van hun burgers wordt begeleiding gegeven.

In Genk werd dit voorjaar een leertraject uitgerold om sensibilisering, schadepreventie en beheer van everzwijnen in de verstedelijkte omgeving te intensiveren. Een klein team van specialisten werd daar zeer gericht ingezet onder begeleiding van het ANB en de stad Genk. Dat heeft zeer duidelijke positieve effecten. Omwille van die positieve effecten heb ik mijn administratie de opdracht gegeven om de capaciteit van het team op te drijven. De wervingen lopen dit najaar. De bedoeling is dat de verhoogde capaciteit vanaf begin 2024 kan uitgerold worden over de verschillende verstedelijkte probleemgebieden.

Het ANB heeft een project opgezet rond het uitlenen van vangkooien voor everzwijnen, inclusief de nodige knowhow om daar uitvoering aan te geven. Dit aanbod is ook beschikbaar voor openbare besturen.

Tot slot werd achter de schermen gewerkt aan een optimalisatie van de dataverzameling om de problematieken in kaart te brengen. Tot op heden verzamelden de lokale besturen hun lokale informatie naar best vermogen. Dat liet zelden toe om een helder overzicht te krijgen. Het meldpunt schade van het ANB bood al enkele jaren een uniforme houvast. Maar deze toepassing werd door vele mensen als te omslachtig ervaren. De nieuwe toepassing laat toe om zowel vanop de computer als vanop de smartphone snelle meldingen te doen van dieren en schade. Op de smartphone werkt het als een app. We hopen op die manier dat mensen sneller zullen melden en dat lokale besturen ook op die manier makkelijker hun burgers kunnen bijstaan.

5. Informeren en sensibiliseren rond samenleven met wilde dieren gebeurt op verschillende manieren. Ook voor everzwijn. De website van het ANB bevat heel wat informatie en is een vertrekpunt voor extra informatie in folders, posters en brochures. Zowel de brochure 'Natuur als Goede Buur' als de folder 'Hoe omgaan met everzwijnen' zijn bestaande sensibiliseringsmiddelen die vandaag gebruikt worden. Daarnaast bevat de website ook informatie met betrekking tot het voorkomen van schade door everzwijnen.

Het ANB zet ook actief de eigen sociale mediakanalen in om te informeren en sensibiliseren. In 2023 verschenen reeds verschillende berichten die actief sensibiliseren rond het omgaan met everzwijnen. Er werd ook een informatief filmpje verspreid over het leertraject in Genk. Het filmpje werd ook opgepikt door andere media. Al die inspanningen zorgen ervoor dat burgers steeds beter geïnformeerd zijn over hoe ze kunnen samenleven met deze wilde dieren en wat ze moeten doen als ze schade lijden. Deze communicatie-inspanningen zullen ook moeten blijven geleverd worden.

Vanuit het overleg in de Faunabeheerzones werden de provincies opgeroepen om de gemeenten verder te sensibiliseren. Vooral de provincie Limburg heeft dit actief opgenomen en heeft in verschillende sessies met de gemeentediensten de everzwijnproblematiek besproken. Ook de provincies Vlaams-Brabant en Antwerpen nemen dit onder impuls van het ANB in het najaar van 2023 actief op.

6. Momenteel zijn lokale besturen nog sterk gebonden aan de uitvoering van het wildbeheer door lokale jagers. Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven om wetgevende voorstellen te doen zodat de autonomie van de lokale besturen voor het uitvoeren van wildbeheer vergroot. Om te ervaren hoe dat praktisch in zijn werk kan gaan, heb ik een leertraject voor het beheer van everzwijnen in bewoond gebied gelanceerd. Dat loopt momenteel in Genk en we kijken hoe we die succesvolle aanpak kunnen opschalen en uitbreiden. Zeker in stedelijke context of binnen andere bebouwde omgeving is het zoeken naar gepaste bestrijdingsmethoden met nodige

aandacht voor veiligheid en maatschappelijk draagvlak en zoals eerder gezegd zullen we die succesvolle aanpak opschalen richting 2024.

7. Zowel de everzwijncoördinator als het ANB zorgen voor de coördinatie van de aanpak. Een gecoördineerde aanpak is noodzakelijk, zeker met betrekking tot het tegengaan van de verdere verspreiding van het everzwijn. De aanpak van het everzwijnbeheer loopt uniform over heel Vlaanderen. De mogelijkheden die de wetgeving biedt, zijn dan ook gelijk voor heel Vlaanderen. Die gecoördineerde aanpak in samenspraak met alle stakeholders wordt ook sterk ondersteund door het wettelijk kader van overleg in de faunabeheerzones (artikel 54 en 55 van het Jachtvoorwaardenbesluit van 25 april 2014). In dat overleg wordt een planmatige aanpak geconcretiseerd: wie doet wat wanneer?. Dat is geen eenvoudig overleg, maar het brengt de betrokken partijen wel dichter bij elkaar. Op het lokale overleg moet er helaas wel vastgesteld worden dat lokale besturen vaak ondervertegenwoordigd zijn.

Bij de opschaling van het beheerteam voor everzwijnen wordt ook een operationeel verantwoordelijke aangeduid. Die zal de coördinatie nemen over de verschillende beheeroperaties en daarvoor een brug vormen naar de lokale besturen.